

L'esvaïment d'Egipte i les pintures d'Al-Faium

escoladepintura.es per [Germà Lloris](#)

La civilització de l' **Antic Egipte** (3.150 a C. fins l'any 31 a. C.) és un referent universal ple de temàtiques populars explotades sovint pels Mèdia. Són tres mil anys d'història que duen el distintiu d'una idiosincràsia expressiva única: des de la primera dinastia de Nemes (el faraó que va regnar 62 anys i va morir a conseqüència de l'envestida d'un hipopòtam) a la incipient ciutat de Menfis o la gestació posterior d' Alexandria, la plenitud de Ramsés II o la figura llegendària d' Akhenaton (identificat per alguns amb Moisès), la tomba de Tuthankamom o el truculent regnat de Cleòpatra. Milers d'assumptes plens de misteri formen part d'aquella hipnotitzadora llegenda. I tot d'una colpeix també, a més del fast i magnificència d'escribes i governants, la crueltat, l'oprobri, l'esclavitud, els despropòsits d'un poder terrenal abraçat de cap a peus a la teologia, amenaçador i preparat per a imposar-se a la força.

Vel funerari d' Al-faium amb un difunt amb Osiris (figura de l'esquerra a càrrec del qual hi està la reencarnació i el més enllà) i Anubis (a la dreta, que té cura dels morts i les tombes)

I el final i declivi d'aquella gran primera civilització occidental també resulta simptomàtica. És alligonor la manera com aquell vigor cultural i artístic va restar eclipsat pel potent focus civilitzador de la polis grega i l'hel·lenisme. El gran focus il·luminador que era Egipte entra en estat de dissipació a partir del conegut repartiment de territoris (època de les satrapies hel·lenístiques) entre els generals d' **Alexandre Magne** a la seua mort (323 a C): Àsia per a **Antígon**, Egipte per a **Ptolomeu**, Tràcia i l'Àsia menor per a **Lisímac**, Babilònia i Síria per a **Seleuc** i Grècia i Macedònia per a **Cassandre**.

Pintura egípcia

Retrats d'Al-faium

Precisament d'aquesta època convulsa són les pintures i retrats coneguts com d' **Al-Faium** (segles I a. C. a II d C.). Una "inusual" manifestació pictòrica grecoromana inserida en les acaballes de la cultura egípcia. Es tracta d'uns retrats molt naturalistes fets majoritàriament amb la tècnica de l'encàustica amb una intenció clarament fotogràfica de preservar les imatges dels difunts. Una costum prou semblant a la que tenim nosaltres de posar fotografies a les tombes dels cementeris. Però en el seu cas normalment les trobem barrejades en un entorn iconogràfic egipci, amb una convivència dual d'"estils" de la decoració funerària: dos models artístics radicalment diferents, oposats, presentats en un sol acte. I és aquesta convivència de funcionalitats diferents (doncs no hi ha dubte que les pintures parlen dels personatges retratats!) la que mostra al detall un altre relat estètic conseqüència d'una forta assimilació cultural (política).

Potser la força que trameten aquestes pintures també està per a nosaltres (coronats enguany per una trituradora anomenada **Bansky**) en la convivència i vigència d'estils totalment contraris, renyits: com són el **naturalisme pictòric** positivista i visual "de sempre", barrejat amb l'expressivitat abstracta coneguda, la del segle XX, o el mite i la simbologia surrealista, per dir-ho d'una altra manera. Globalitat i particularisme, naturalisme i abstracció van de la mà en el nostre panorama artístic: de la mà d'una forta "Crítica" i "Introspecció".

